

DISSE KAN DU MØTE

I plenumssesjon på konferansen Kunst, mestring og omsorg 2020, torsdag 19. og fredag 20.mars 2020

Gjennomgående kunstnere

Hardingfelespiller og komponist Benedicte Maurseth vil sammen med skuespiller Hildegun Riise dukke opp i programmet begge dager.

Benedicte Maurseth har turnert i Norge og internasjonalt både som solist og i samarbeidsprosjekter i krysningsfeltet mellom musikk og litteratur. Og nettopp interessen for diktning og dramatikk har preget hennes særegne uttrykk og komposisjoner, bl.a. i teaterproduksjoner som Morgon og kveld (med Anne Marit Jacobsen) og Andvake (med Svein Tindberg). Benedicte bruker også kveding som uttrykksform, og er i tillegg forfatter, bl.a. av boken Å vera ingenting – Samtalar med spelemannen Knut Hamre.

Hildegun Riise

Skuespiller, teaterinstruktør og sanger, ansatt ved Det Norske Teatret siden debuten i 1986. Har gjort seg bemerket både i musikkteatersammenheng og i sentrale taleroller. Amandaprisen for beste kvinnelige hovedrolle (2001), Heddaprisen (2007). Hun debuterte som regissør med Morgon og kveld (Nationaltheatret, 2015) og fulgte opp med Albert & Anna (Riksteatret / Den Nationale Scene, 2017). Høsten 2019 har hun sammen med Benedicte Maurseth og gitarist Stein Urheim bl.a. utviklet og turnert med poesikonserten Blått svev, med tekster av Jon Fosse.

Sverre Chr. Wilhelmsen

Konferansier torsdag og fredag. Er til daglig Verdighetscenterets Brobygger, som utvikler og leder samarbeidsprosjekter og arrangementer. Kulturformidler de siste 30 år, bl.a. som informasjonssjef ved Den Nationale Scene. Han har også bakgrunn som lærer og journalist, og har tatt del i Verdighetscenterets utvikling siden prosjektstadiet på 90-tallet.

Gunn Engelsrud

Professor i helsefagvitenskap ved Norges Idrettshøgskole og Høgskolen på Vestlandet. Hennes hovedområder er fenomenologi og grunnlagsproblemer knyttet til subjektivitet, kropp, bevegelse og erfaring. Forfatter av boka Hva er kropp. Jobber med prosjekter der hun utforsker forholdet mellom spontanitet og disiplinering i ulike bevegelsesjangre.

Geir Olve Skeie

Pianist, nevrolog ved Haukeland Sykehus, professor II Griegakademiet i Bergen der han underviser om hvordan musikk skapes i hjernen og hvordan musikkens nevroplastisitetens induserende egenskaper kan forandre den, og hvordan musikken kan utnyttes i behandling av pasienter med nevrologiske sykdommer som hjerneslag og Parkinsons sykdom.

Oddgeir Synnes

Førsteamanuensis ved VID vitenskapelige høgskole, Senter for diakoni og profesjonell praksis. Utdannet litteraturviter, underviser og veileder innen narrativ medisin og helsefaglig humaniora, bl.a. doktorgradprosjektet om billedkunst og demens til Eli Lea - rådgiver ved Verdighetscenteret. Han vil ta utgangspunkt i dette prosjektet i innlegget Kunsten å snakke om et bilde.

Kari Anne Vadsteinvik Bjerkestrand

Koreograf, forfatter og bevegelsescoach. Lang erfaring med formidling for ledere, pasienter og

kunstnere, og forfatter av boken Bedre Flyt. Innlegg om kroppens flyt - bevegelse og kroppsbevissthet som supplerende lindrende behandling. Workshop om flyt i kropp og sinn - tilstedeværelse, bevegelse og ro.

I prosjektsesjon, TED-talks fra Sykehjemsetaten i Oslo:

Eva Waaler - direktør for kommunale langtidshjem og helsehus

Turid Mood - institusjonssjef Økernhjemmet

Lena Sand, institusjonssjef og Signe Helen Nyborg, kvalitetssjef - Vinderen bo- og servicesenter

Katrine Selnes - institusjonssjef Villa Enerhaugen

Ellen Wasserfall - spesialkonsulent, Senter for fagutvikling og forskning

Vegar Rangul

Styreleder ved Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg og prosjektleder for opplæringsprogrammet Musikkbasert miljøbehandling. Doktorgrad i samfunnsmedisin og forsker på helseeffekter av fysisk aktivitet og interaksjon med generell helseatferd og risiko for hjerte- og karsykdommer.

Inger Molvik

Prosjektleder i Nasjonal kompetansetjeneste for Aldring og helse med koordinering, implementering og administrativ oppfølging av ABC Musikkbasert miljøbehandling. Utdannet musikkpedagog og musiker fra Barratt Dues Musikk institutt, Norges musikkhøgskole og Conservatorium van Amsterdam og har erfaring fra arbeid i eldreomsorgen.

Kompani Krapp

Scenekunstkompani med hovedsete i Bergen. Ble startet i 2006 av Kristine Nordby Simonsen og Beate Bednar. De har begge sin skuespillerutdannelse fra The Russian Academy of Theatre Arts. I prosjektet Det er alltid en tråd en plass har de gjennom flere år utviklet en forestilling som handler om å la personer med demens bli sett og hørt - i samarbeid med Verdighetsenteret, Bergen Røde Kors Sykehjem og filmkunstnere mellom de syv fjell.

Hanne Jones

Har bakgrunn fra filmbransjen som produsent, regissør og produksjonsleder, utdannet ved Cardiff University. Rådgiver ved avd. frivillighet og kultur, Verdighetsenteret, der hun bl.a. har ledet utvikling av PUST - en kunstog demensfestival, forestillingen Det er alltid en tråd en plass, undervisningsmodul Kreativitet i demensomsorgen og fortellergrupper for personer med demens i prosjektet Forestillingens kraft.

Anna Helga Henning

Billedkunstner og atelierista, har gjennom kunstprosjektet Mønster vist hvordan bruk av materialet filt har gitt nytt innhold, mestring og glede i hverdagen til ansatte og personer med demensdiagnose. Innlegg om å arbeide sammen med personer med kognitiv svikt. Workshop om bruk av filt.

Anna C. Nordanstedt

Fagrådgiver i dans, Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg. Hun er en etablert koreograf og danskunstner med en rekke profesjonelle produksjoner, de siste årene i et generasjonsperspektiv. Har etablert og driver Dans i Trøndelag, Regionalt kompetansesenter for dans. Initiativtaker, pedagogisk- og kunstnerisk leder for Creme Fraiché Dansekompani (60+). Workshop om dans.

Tom Remlov

Teatersjef ved Riksteatret siden 2015 og frem til april 2020. Tidligere bl.a. administrerende direktør for Den Norske Opera & Ballett, teatersjef ved Den Nationale Scene, direktør for Norsk Film A/S og leder av produsentutdanningen ved Den norske filmskolen, Lillehammer. Utdannet teaterinstruktør og dramaturg fra England.

Wenche Torrissen

Forsker ved Høgskolen i Volda og Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg. Hun er utdannet teaterviter med doktorgrad i teaterhistorie. Wenche har jobbet praktisk med teater og helse siden 2000 og har blant annet vært med på å starte et teater- og helseprosjekt i Sør Afrika i 2003. I de senere årene har hun forsket på sammenhengene mellom teaterdeltakelse og helse. Workshop om drama.

Odd Håpnes

Daglig leder i Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg i Levanger. Master i musikkvitenskap, utdanning i realfag og pedagogikk. Tidligere kultursjef i Levanger kommune. Har vært leder for Nasjonalt knutepunkt for kultur og helse og deltar i internasjonale fag- og forskningsnettverk i Arts and Health. Avsluttende oppsummering: Forutsetninger for endring.

Jenta på loftet

er en forestilling som har spor fra et 10-ukers dramaarbeid med mennesker med demens i et omsorgshjem utenfor Bergen. Vi har testet ut scener og interaksjonsdeler og justert etter respons. Vi har også hentet inspirasjon fra Henrik Ibsens skuespill Vildanden (en kort scene er fremdeles bevart). Forestillingen har turnert for Den kulturelle spaserstokken, Bergen kommune i 2018 og 2019. Regi: Richard Stourac, scenografi: Fiona McPeake. I rollene: Jente (Ester): Katrine Heggstad, Mor (Sarah): Berit Berge, far (Lars): Stig Eriksson, bestemor (Maria): Kari Mjaaland Heggstad.

I workshops, fredag etter lunsj

Programstart i ulike grupperom kl. 12.20

Dansens muligheter til å skape kommunikasjon på nye måter mellom ansatte og beboer/pasient.

I denne workshopen vil deltakerne bevege seg fra tradisjonelle danseformer til andre metoder som kan skape nærhet og kommunikasjon. Vi skal utforske og lære bevegelsesmetoder tilpasset en til en og grupper. Deltakerne gis mulighet til å utveksle tanker, ideer og egne erfaringer underveis og dele best praksis. Avslutningsvis vil vi reflektere over dansens muligheter til å skape aktivitet og kommunikasjon, samt hvilken helsefremmende betydning dans og bevegelse kan ha.

Med Anna C. Nordanstedt

Dans: Flyt i kropp og sinn - tilstedeværelse, bevegelse og ro.

I denne workshopen presenteres metoder for hvordan man kan skape flyt mellom kropp og sinn. Flyt er en tilstand av sirkulasjon og bevegelse og står i kontrast til stagnasjon eller blokkering. Du får kjennskap til prinsipper og praktiske øvelser som du kan bruke i din egen hverdag, både for din egen del og med pasienter. Vi jobber med bevegelser som er enkle å utføre og som krever lite innsats, men som kan fremme velvære og større kontakt med en selv og øyeblikket her og nå. Metodene er trygge å utføre.

Med Kari Anne Vadstensvik Bjerkestrand

Bildet som kommunikasjonsmiddel. Fortellergrupper og kunstmvisninger for personer med demens.

Bilder og kreativ fortelling

Hvordan kan en fortellergruppe åpne opp for at personer med demens kan bruke sin kreativitet? Utgangspunktet for gruppen er et tvetydig fotografi eller maleri som kan forstås og tolkes på ulike måter, hvor alle bidrar med tanker og ideer om bildet og skaper en felles fortelling. Ingen svar er rette eller feile. Den som leder gruppen stiller åpne spørsmål som skal stimulere deltakerne til å bruke fantasien og forestillingsevnen. Å ta i bruk bilder på denne måten kan gjøre det lettere for personen som er syk å gi uttrykk for tanker og følelser, samtidig som det er noe konkret å forholde seg til.

Med Hanne Jones, Verdighetsenteret

Kunstmvisninger for personer med demens

Hvordan kan et kunstverk møte mennesker med demens?

Gjennom en åpen og inkluderende samtale ønsker vi å skape innganger til kunstverket og vekke engasjement for kunsten. Målet med kunstmvisningene på KODE er å skape begeistring og undring gjennom å pirre blikket og vekke hele sanseapparatet.

I workshopen får deltakerne bli med på et *Kunstøyeblikk*. Her demonstreres metoden som bygger på assosiasjoner, fantasi, interaksjon og opplevelsen av å få ta del i verdifulle øyeblikk.

Med Helga Anspach, formidler, KODE Bergen

Siri Breistein, kunstformidler, gründer

Mønster som metode. Hvordan kan det å lage bilder av filt skape opplevelse av samvær, mestring og glede.

Hvordan kan man arbeide med materialet filt sammen med personer som har en demensdiagnose og annen kognitiv svikt? På denne workshopen får deltakerne anledning til å øve seg i å være lyttende ovenfor andre, gjennom en rekke øvelser som springer ut fra erfaringer fra Mønsterprosjektet. Deltakerne vil jobbe både individuelt og i grupper. Lek, fantasi, evne til å lytte, humor og tillit er viktige stikkord.

Materialer og teknikker er inspirert fra kunstner og atelierista Anne Helga Hennings bakgrunn som billedkunstner, som for eksempel form, farge og taktilitet.

Med Anne Helga Henning, kunstner og atelierista

Musikkbasert miljøbehandling – bruk av musikk, sang og bevegelse i daglig helse- og omsorgsarbeid.

Hvordan kan musikk, sang og bevegelse brukes som miljøbehandling i det daglige pleie- og omsorgsarbeidet for å dempe uro og øke velvære for ansatte og beboere? Musikkbasert miljøbehandling handler om å bruke individuelt tilpasset musikk som en naturlig del av miljøbehandlingen. På denne workshopen lærer du mer om dette og hvordan du kan kartlegge

musikkpreferanse og -smak, ikke minst hos eldre med kognitiv svikt/demensdiagnose. Det blir også mulighet for å teste ut kartleggingen selv. Sang og bevegelse inngår i workshopen. Musikkbasert miljøbehandling er et opplæringsprogram lagt inn i eldremeldingen *Leve hele livet*.

Med Helene Jøssund, sykepleier Trondhjems hospital, Trondheim

Charlotte Stav, Musikkpedagog/miljøterapeut, Høllonda helse- og omsorgssenter, Melhus kommune

Klubbkonseptet i Oslo kommune - hvordan organiseres aktivitetsklubber. Praksis fra jazzklubb og operaklubb.

Hva skjer når beboere med felles interesser møtes på tvers av avdelinger? Nye bekjentskap finner sted, og samtaler mellom mennesker som deler samme interesse gir glede og et avbrekk i hverdagen. Dette er ideen bak klubbkonseptet. På denne workshopen får du lære det praktiske rundt organiseringen av operaklubb og jazzklubb, med eksempler fra Sofienberghjemmet og Økernhjemmet. Du får enkle tips om hvordan en workshop kan gjøres på ditt arbeidssted. Det er ofte lettere enn man tror. Disse klubbkonseptene har overføringsverdi til andre typer musikkklubber.

Med Kristine Thomassen, kulturlleder Sofienberghjemmet, Oslo kommune

Gunn Alice Soløst, tidligere aktivitør og frivillighetskoordinator Økernhjemmet, Oslo kommune

Møte med minner – hvordan forberede og bruke museumsbesøk som del av personsentrert demensomsorg.

En tur på museum kan glede, engasjere og åpne for en god prat om tiden som var og livet i dag. På museet finner vi kunsten, gjenstandene og miljøene som vi kjenner og som vi knytter våre personlige opplevelser til. Personer med demens strever ofte med å huske egen livshistorie. På museet ser og lytter vi - kanskje smaker og tar på også. Da stimuleres sansene våre og minnene kommer fram. Slik er det også for personer med demens når de er på museumsbesøk; de får tilgang til egen livshistorie.

For oss som er rundt personen med demens, kan museet være en arena eller et verktøy for å bli bedre kjent med mennesket bak demenssykdommen. Workshopen viser hvordan du kan bruke museumsbesøket som del av personsentret omsorg.

Med Ellen Wasserfall, Senter for fagutvikling og forskning, Oslo kommune

Kjersti Lind, formidler, Norsk Teknisk Museum

Bruk av drama i demensomsorgen.

«Tenk hvis... å tre inn i skoene til en person som utvikler demens og den pårørende». Deltakerne får prøve ut 7 faser i spill. Workshopen tar sikte på å benytte dramateknikker for å gi deltakerne innblikk i situasjonen til personer med en demenssykdom og deres pårørende. Dette kan være nyttige verktøy som den enkelte kan ta i bruk i egen arbeidshverdag.

Med Katrine Heggstad, høyskolelektor

Kari Mjaaland Heggstad, dosent

